12..ദ്വാദശഃ സർഗഃ

വാല്മീകിരുവാച .

ഇതി പൃഷ്ടോ മുനീ+ന്ദ്രേണ സമാ+ശ്വസ്യ ച രാഘവഃ .
ഉവാച വചനം(ഞ്) ചാരു പരി-പൂർണാർഥ-മ+ന്ഥരം .. 12.1..

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഭഗവൻ-ഭവതാ പൃഷ്ടോ യഥാവ-ദധുനാ്ഽഖിലം .
കഥയാ+മ്യഹ-മ+ജ്ഞോ്ഽപി കോ ലംഘയതി സ+ദ്വചഃ .. 12.2..

അഹം(ൻ) താവ-ദയം(ഞ്) ജാതോ നിജ്ജേ്ഽസ്മിൻ-പിതൃ-സദ്മനി .
ക്രമേണ വൃദ്ധിം സമ്പ്രാപ്തഃ(ഫ്) പ്രാപ്ത-വി+ദ്യശ്ച സംസ്ഥിതഃ .. 12.3..

തതഃ(സ്)സദാ-ചാര-പരോ ഭൂ+ത്വാഹം മുനി-നായക .
വിഹൃതസ്-തീർഥ-യാ+ത്രാർഥ-മുർവീ-മംബുധി-മേഖലാം .. 12.4..

ഏതാവ-താഥ കാലേന സംസാരാ+ന്ഥാ-മിമാം ഹരൻ .
സമുദ്-ഭൂതോ മനസി മേ വിചാരഃ(സ്) സോ്ഽയമീ-ദൃശഃ .. 12.5..

വിവേകേന പരീ-താത്മാ തേനാഹം(ൻ) തദനു+സ്വയം .
ഭോഗ-നീര-സയാ ബു+ദ്ധ്യാ പ്രവി-ചാരിത-വാദിനം .. 12.6..

കി+ന്നാ-മേദം ബത സുഖം(യ്) യേയം സംസാര-സന്തതിഃ .
ജായതേ മൃതയേ ലോകോ+മ്രിയതേ ജന-നായ ച . .. 12.7..

അ+സ്ഥിരാഃ(സ്) സർവ ഏവേമേ സചരാ-ചര-ചേഷ്ടിതാഃ .
ആപദാം പതയഃ(ഫ്) പാപാ ഭാവാ വിഭവ-ഭൂമയഃ .. 12.8..

അയഃ(ശ്)ശലാ-കാസ-ദൃശാഃ(ഫ്) പര+സ്പര-മസം(ങ്)ഗിനഃ .
ശ്ലി+ഷ്യ+ന്തേ കേവലം ഭാവാ മനഃ(ഖ്)കല്പനയാ+സ്വയാ .. 11.9..

മനഃ(സ്)സമായ+ത്ത-മിദം(ഞ്) ജഗദാ-ഭോഗി ദൃ+ശ്യതേ .
മന+ശ്ചാസ-ദിവാ-ഭാതി കേന+സ്മ പരി-മോഹിതാഃ .. 12.10..

അസ-ത്തൈവ വയം(ങ്) കഷ്ടം വികൃഷ്ടാ മൂഢ-ബുദ്ധയഃ .
മൃഗ-തൃഷ്ണാം-ഭസാ ദൂരേ വനേ മുഗ്ധ-മൃഗാ ഇവ .. 12.11..

ന കേന-ചി+ച്ച വി+ക്രീതാ വി+ക്രീതാ ഏവ സംസ്ഥിതാഃ .
ബത മൂഢാ വയം സർവേ ജാനാനാ അപി ശാംബരം .. 12.12..

കിമേ-തേഷു+പ്രപ+ഞ്ചേഷു ഭോഗാ നാമ സുദുർ-ഭഗാഃ .
മുധൈവ ഹി വയം മോഹാഥ്-സംസ്ഥിതാ ബദ്ധ-ഭാവനാഃ .. 12.13..

ആ+ജ്ഞാതം ബഹു-കാലേന+വ്യർഥ-മേവ വയം വനേ .
മോഹേ നിപ-തിതാ മുഗ്ധാഃ(ശ്)ശ്വ+ഭ്രേ മുഗ്ധാ മൃഗാ ഇവ .. 12.14..

കിം മേ രാ+ജ്യേന കിം ഭോഗൈഃ(ഖ്) കോ ഽഹം(ങ്) കിമിദ-മാഗതം .
യ+ന്മിഥ്യൈ-വാസ്തു ത+ന്മി+ഥ്യാ കസ്യ നാമ കിമാ-ഗതം .. 15..

ഏവം വിമൃ-ശതോ+ബ്രഹ്മൻഥ്-സർവേ+ഷ്വേവ തതോ മമ .
ഭാവേ+ഷ്വര-തിരാ-യാതാ പഥിക+സ്യ മരു+ഷ്വിവ .. 12.16..

തദേതദ്-ഭഗവൻ-ബ്രൂഹി കിമിദം പരിണ+ശ്യതി .
കിമിദം(ഞ്) ജായതേ ഭൂയഃ(ഖ്) കിമിദം പരി-വർധതേ .. 12.17..

ജരാ-മരണ-മാപച്ച ജനനം സമ്പ-ദസ്+തഥാ .
ആവിർ-ഭാവ-തിരോ-ഭാവൈർ-വിവർധ+ന്തേ പുനഃ(ഫ്) പുനഃ .. 12.18..

ഭോഗൈസ്-തൈരേവ തൈരേവ തു+ച്ഛ്യാർ-വയ-മമീ കില .
പശ്യ ജർജ-രതാം(ൻ)നീതാ വാതൈ-രിവ ഗിരി+ദ്രുമാഃ .. 12.19..

അചേ-തനാ ഇവ ജനാഃ(ഫ്) പവനൈഃ(ഫ്) പ്രാണനാ-മഭിഃ .
ധ്വനന്തഃ(സ്) സംസ്ഥിതാ+വ്യർഥം(യ്) യഥാ കീചക-വേണവഃ .. 12.20..

ശാ+മ്യതീദം(ങ്) കഥം(ൻ) ദുഃഖ-മിതി തപ്തോ ഽ+സ്മി ചി+ന്തയാ .
ജരദ്-ദ്രുമ ഇവോ+ഗ്രേണ കോടര+സ്ഥേന വ+ഹ്നിനാ .. 12.21..

സംസാര-ദുഃഖ-പാഷാണ-നീര+ന്ധ്ര-ഹൃദയോ ഽ+പ്യഹം .
നിജ-ലോക-ഭയാ-ദേവ ഗലദ്-ബാഷ്പ+ന്ന രോദിമി .. 22..

ശൂന്യാ മ+ന്മുഖ-വൃത്തീസ്താം ശുഷ്ക-രോദന-നീരസാഃ .
വിവേക ഏവ ഹൃഥ്. സംസ്ഥോ മമൈകാ(ൻ)ന്തേഷു പശ്യതി .. 12.23..

ഭൃശം മു+ഹ്യാമി സംസ്മൃ+ത്യ ഭാവാ-ഭാവ-മയീം സ്ഥിതിം .
ദാരി+ദ്ര്യേ-ണേവ സുഭഗോ ദൂരേ സംസാര-ചേഷ്ടയാ .. 12.24..

മോഹയ+ന്തി മനോ-വൃത്തിം(ങ്) ഖണ്ഡ-യ+ന്തി ഗുണാ-വലിം .
ദുഃഖ-ജാല+പ്രയ-ച്ഛ-ന്തി വി+പ്ര ലംഭ പരാഃ(ശ്)ശ്രിയഃ .. 12.25..

ചി+ന്താ-നിചയ-ച+ക്രാണി നാന+ന്ദായ ധനാനി മേ .
സ+മ്പ്ര-സൂത-കല+ത്രാണി ഗൃഹാ+ണ്യുഗ്രാ-പദാ-മിവ .. 12.26..

വിവിധ-ദോഷ-ദശാ-പരി-ചി+ന്തനൈർ-
വിതത-ഭം(ങ്)ഗുര-കാരണ-ക+ല്പിതൈഃ .
മമ ന നിർ-വൃതി-മേതി മനോ മുനേ
നിഗഡി-തസ്യ യഥാ വന-ദ+ന്തിനഃ .. 12.27..

ഖലാഃ(ഖ്) കാലേ-കാലേ
നിശി നിശിത-മോഹൈക-മിഹികാ
ഗതാ-ലോകേ ലോകേ
വിഷയ-ശത-ചൗരാഃ(സ്) സുച-തുരാഃ .
പ്രവൃതാഃ(ഫ്) പ്രോ+ദ്യുക്താ
ദിശിദിശി വിവേ-കൈക-ഹരണേ
രണേ ശക്താസ്-തേഷാം(ങ്)
ക ഇവ വിദുഷഃ(ഫ്) പ്രോജ്ജ്ഥ്യ-സുഭടാഃ .. 12.28..

ഇത്യാർഷേ ശ്രീമ+ദ്വാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
വൈരാഗ്യ+പ്രകരണേ+പ്രഥമ-പരിതാപോ നാമ+ദ്വാദശഃ(സ്) സർഗഃ ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
4.8.23